

سونوگرافی در سه ماهه اول بارداری

سه ماهه نخست بارداری زمان تشکیل اندام‌های جنین است. تمامی پزشکان در این زمان و به ویژه در هفته چهارم انجام سونوگرافی را برای تشخیص سن جنین و در هفته دوازدهم برای تشخیص ناهنجاری‌هایی جنینی ضروری می‌دانند. بسیاری از خانم‌های بارداری که به توصیه اطرافیان از سونوگرافی دوری می‌کنند چون معتقدند سونوگرافی می‌تواند برای جنین مضر باشد اما علم در این زمینه پیشرفت بسیاری کرده است و مشخص شده سونوگرافی به عنوان ابزار تشخیصی مهم در اغلب رشته‌های پزشکی و به ویژه زنان و مامایی برای مادر و جنین خطری ندارد. گاهی دیده می‌شود که خانواده‌ها تنها برای تشخیص جنسیت جنین برای سونوگرافی مراجعه می‌کنند، در حالی که سونوگرافی به منظور تعیین جنسیت تنها از هفته ۲۰ بارداری ممکن است و انجام آن در سه ماهه نخست دلایل دیگری دارد.

سه ماهه نخست بارداری از جمله مهم‌ترین دوران بارداری است و سونوگرافی در این زمان می‌تواند به چهار سوال پاسخ دهد:

- ۱- بارداری خارج رحمی است یا خیر؟
- ۲- تعداد جنین‌ها چند تاست؟
- ۳- سن جنین چه قدر است؟
- ۴- آیا سقط ناکامل یا سقط خودبه‌خودی وجود داشته است؟

سونوگرافی پیش از هفته چهارم

پیش از هفته چهارم تقریباً در سونوگرافی چیزی دیده نمی‌شود و بعد از این هفته است که اکثر پزشکان سونوگرافی را برای زنان باردار تجویز می‌کنند. در هفته چهارم یک ساک بارداری باید در رحم دیده شود که بین دو تا سه میلی‌متر است و به شکل لکه‌ای سیاه‌رنگ قابل رویت است. در هفته پنجم این ساک حدود پنج میلی‌متر می‌شود و مشاهده آن نشانه یک بارداری طبیعی و درون رحمی است اما

نبودن آن می‌تواند نشانه یک بارداری خارج رحمی باشد. بین هفته پنجم تا هفتم پل جنینی که در آینده‌ای نزدیک به رویان تبدیل می‌شود، در سونوگرافی بارداری قابل دیدن است. در این زمان ساک بارداری رشد کرده و تقریباً نیمی از حجم رحم را گرفته است. از هفته پنجم به بعد با استفاده از امواج بالایی سونوگرافی داخل واژنی، رویان قابل دیدن است.

سونوگرافی از هفته پنجم تا نهم

از همین هفته به بعد قلب رویان تشکیل شده و شروع به تپیدن می‌کند اما توصیه نمی‌شود. در این زمان برای شنیدن صدای قلب رویان به پزشک مراجعه کنید زیرا این امکان وجود دارد که اختلالاتی را در شکل‌گیری قلب بوجود آورد. در این زمان سونوگرافی حرکت قلب جنین را نیز نشان می‌دهد اما زمانی که جنین ۵ میلی‌متر شود، این حرکت بهتر قابل دیدن است. دو قلو بودن رویان در هفته ششم بارداری از طریق سونو قابل تشخیص است اما تشخیص همسان یا غیرهمسان بودن آنها در این زمان کار آسانی نیست. در هفته هشتم بارداری رویان بین ۱۵ تا ۲۲ میلی‌متر است و در پایان این هفته

سونوگرافی سه ماهه اول بارداری

واحد آموزش همگانی

بیمارستان محمد منتظری نجف آباد

تاریخ تدوین: ۱۴۰۰/۰۸/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۹/۱۲

تاریخ بازنگری بعدی: ۱۴۰۷/۰۹/۱۲

کد: MH.BR.PE.RAD.۱۱۰

واحد آموزش به بیمار

احتمال تشخیص درست در هفته سیزدهم و چهاردهم افزایش می‌یابد.

ضرورت سونوگرافی در ۳ ماهه اول

در سه ماهه نخست بارداری، سونوگرافی به پزشک کمک می‌کند برخی اندازه‌ها را به دست آورد. داشتن این اندازه در تشخیص سن جنین و حالت طبیعی یا غیرطبیعی نوزاد مهم است. برای تعیین سن جنین با سونوگرافی حتماً باید قبل از هفته بیست و چهارم و به ویژه اواخر ماه دوم و اوایل ماه سوم به پزشک مراجعه کرد. پس از این تاریخ از آنجا که نسبت رحم و جنین اندازه مناسب نمی‌دهد، استفاده از سونوگرافی برای تشخیص سن جنین بی‌فایده است. همچنین در این سه ماه، ستون فقرات و قلب جنین شکل گرفته است و سونوگرافی می‌تواند ناهنجاری‌های موجود را نشان دهد. در صورتی که در سه ماه نخست، سونوگرافی، ساک بارداری را نشان دهد، یا ندهد؟ به این معنی است که یا بارداری کند است یا متوقف شده یا خارج رحمی است.

رگ‌های خونی قابل مشاهده می‌شوند البته هنوز مغز و شکم به طور کامل شکل نگرفته‌اند و قابل رویت نیستند.

سونوگرافی از هفته نهم تا سیزدهم

از هفته نهم به بعد به رویان، جنین می‌گویند در این هفته ضربان قلب جنین افزایش می‌یابد و به حداکثر خود یعنی ۱۷۵ تپش در دقیقه می‌رسد. در هفته دهم جنین شکلی انسانی به خود می‌گیرد. اعضایش در سونوگرافی قابل رویت‌اند. در هفته یازدهم جنین حدود ۴۵ میلی‌متر است و هرگونه نافرمانی و بدشکلی اعضای خارجی قابل دیدن است. در این زمان حتی می‌توان ناهنجاری‌ها را در جنین تشخیص داد. در هفته دوازدهم اکثر پزشکان سونوگرافی را برای خانم‌های باردار تجویز می‌کنند زیرا در این هفته اکثر ناراحتی‌ها و بیماری‌های قابل تشخیص‌اند. بین هفته هفتم و دوازدهم در صورتی که سونوگرافی دفرمه شدن ساک بارداری یا ساک بارداری بدون جنین را نشان دهد، احتمال سقط بسیار بالاست. بین هفته دوازدهم تا سیزدهم در ۸۵ درصد تشخیص جنسیت جنین ممکن است اما